

Confonen De Sica amb Fellini

Ignasi Pujades diu (*Miquel Martí i Pol. El llarg viatge (1957-1969)*, Proa) que l'any 1958 el Cineclub de Vic, en el qual va participar Martí i Pol, va projectar el film *Estación Termino*, de F. Fellini. La pel·lícula, que es va projectar amb el títol *Estación Termini*, la va dirigir Vittorio De Sica.

El pes del Maresme

Manuel Cuyàs, periodista del Maresme, fa dir a Jordi Pujol (*Memòries (1930-1980)*, Proa), polític del Maresme, que de jove va anar un dia "al Santuari de la Misericòrdia de Canet de Mar, al Maresme", i poc després que quan era president li va fer goig posar el nom de Pere Figuera a un alberg de la Generalitat, "a Planoles", sense especificar a quina comarca pertany aquest petit poble del Ripollès. Tan desconegut i petit és Canet de Mar, a diferència de Planoles, que calgui indicar que es troba a la comarca del Maresme?

Demà serà un altre nyap

Guillem Terribas diu (*Demà serà un altre dia*, Ara Llibres) que el primer llibre que Joaquim Nadal va presentar a la seva llibreria, quan encara no era alcalde de Girona, "era *Les estacions prehistòriques del Puig d'en Roca*, dels historiadors Joan Canal i Eudald Carbonell", sense que el lector pugui saber, per una potineria a l'hora d'aplicar-hi la cursiva, si l'article *Les i del Puig d'en Roca* formen part del títol. A banda, l'historiador Joan Canal, que no figura a l'índex, es diu Josep Canal.

'Específic', massa específic

Es pot empitjorar un diccionari que vols millorar? El DIEC2 ho ha fet. L'entrada *específic* afegeix un exemple que no té res a veure amb la definició: "El nostre enfocament ha de ser més genèric que específic." La definició és: "Que caracteritza o distingeix una espècie de tota altra." A l'exemple, "específic" indica concret, precís, determinat.

'Croquis del natural', el llibre que modernitza la narrativa catalana, obre la "Biblioteca Narcís Oller"

El primer llibre de Narcís Oller, *Croquis del natural*, un recull de quatre relats, no s'havia tornat a publicar mai més. Es va editar el 1879 i els relats van quedar escampats en dos dels dotze volums de l'obra completa preparada per l'autor mateix entre el 1928 i el 1930. Quan Selecta va publicar les seves edicions de les *Obres completes* d'Oller, primer el 1948 i, després, el 1985, es va mantenir trencada la unitat dels *Croquis del natural*. Ara el llibre la recupera gràcies a les edicions Cossetània. És el títol que engega la "Biblioteca Narcís Oller", una nova edició de l'obra completa de l'escriptor de Valls, coordinada per un comitè format per Margarida Aritzeta, Rosa Cabré, Enric Cassany, Josep Maria Domingo, Jordi Ginebra i Magí Sunyer.

Va ser un llibre innovador i reeixit, com van indicar els crítics –coronat per l'èxit, segons Joan Sardà–, i el comitè editor ha pensat que seria de justícia que el lector d'ara llegissin el mateix llibre que va ser tan celebrat, un llibre amb el qual –com diu Rosa Cabré a l'estudi introductori– Narcís Oller, que fins llavors s'havia inserit de ple en la tradició romàntica, encapçala la renovació narrativa. També ha pensat que calia explicar amb detall el pas de gegant que va fer Oller quan va canviar els seus criteris de bellesa, i quins escriptors i crítics van ajudar-l'hi. I això és el que fa Rosa Cabré.

Es tractava, diu Rosa Cabré, d'un acostament a la realitat, d'un ideal positivista, propiciat per les seves lectures, especialment Balzac, Zola i Taine; pels mestratges rebuts personalment, sobretot del seu cosí i amic íntim Josep Yxart; i pel corrent positivista, que havia fet forat entre alguns dels seus amics, com ara Josep M. Bartrina o Pompeu Gener, francmaçons, naturalment.

El crític Joan Sardà, ens recorda Rosa Cabré, es va adonar no tan sols del fet que amb el recull Oller havia donat un nou enfocament a la narració en català, portant-la a la "literatura senyora" des d'un "naturalisme per tots quatre costats saludable", sinó de la manera com ho havia dut a terme: observació de moments concrets de la realitat, tria i disposició adequada dins la trama narrativa, clara exposició dels fets i flexibilitat d'estil per a colorar-los convenientment i dar-los la llum més a propòsit perquè es destaquessin.

A més, els quatre relats, considera Rosa Cabré, focalitzen cinc aspectes que emmarquen algunes de les situacions clau de la classe mitjana i de la burgesia ciutadana emergent: les insalvables diferències socials; la necessitat d'apostar per la llengua i la cultura autòctones; la reflexió sobre l'escriptura i la societat; el joc de veure i ser vist dels salons; i l'assimilació de les formes noves com a motor de progrés, contrastada amb l'enlluernament –però, al capdavall, inadaptació– per la ciutat d'algunes persones provinents del camp.

La "Biblioteca Narcís Oller", dirigida pel gremi dels filòlegs universitaris, publicarà els textos tal com els va veure editats l'autor de gran, tot esperant que n'apareguin edicions crítiques.

Narcís Oller (Valls, 1848 - Barcelona, 1930) serà recuperat per Cossetània, amb una nova edició de tota la seva obra.

Lluís Bonada